

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשנח

ערב שבת קודש

פרשת בא

ה' בשבט ה'תשס"ט

שנת הקהל

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

תקופה חדשה ו"נתלו המאורות"²⁷ של הדור השביעי מאדמו"ר הזקן (או הדור התשיעי מהבעל-שם-טוב).
(ג) התקופה שלאחר הסתלקות בתו של כ"ק מו"ה אדמו"ר (הרבנית חיה-מושקא) ביום כ"ב לחודש אדר-
עשר (כ"ב שבט תשמ"ח)²⁸.

יום שישי

י"ב בשבט

"מי שטרח בערב שבת - יאכל בשבת": ב'שבת
שירה' נוהגים לאכול "שווארצע קאשע" [דייסה
ממין קטניות הנקרא כיום (בטעות) 'כוסמת']²⁹.

(27) "ראה לעיל (ספר-השיחות תשנ"ב) ח"א עמ' 293-5".
(28) כל הקטע (תרגום מאדיש) מספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ'
348 (כולל שתי ההערות הקודמות).
(29) ספר-המנהגים עמ' 72 (נדפס בטעות תחת הכותרת 'טבת',
וצ"ל כמובן 'שבט').

[כמה מהנהגות הרבי ב'אוהל', וכן הנחיות
לכוהנים המבקרים שם, נדפסו ב'התקשרות', סוף
גיליון תרע"ג].

יום חמישי

י"א בשבט

"בדורו של נשיא דורנו גופא, ישנם כמה שלבים
ותקופות, ובכללות - שלושה שלבים: (א) יום
העשירי לחודש אדר-עשר (י"ד שבט ת"ש) - סיום
התקופה של עבודת כ"ק מו"ה אדמו"ר נשיא דורנו
בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) היום למחרתו - יום
אדר-עשר לחודש אדר-עשר (היום השלם הראשון
לאחרי ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי-
עשר (תשי"א)²⁶ - כאשר החלה המשך וחיודו של

(26) "ראה ספר-השיחות תש"נ ח"א עמ' 255 הערה 99".

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ה' בשבט ה'תשס"ט – י"ב בשבט ה'תשס"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ה' בשבט	הלי טומאת אוכלין פרק טו. הלי כלים.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי מלוה ולוה פרק כה.	מ"ע צח.
ש"ק	ו' בשבט	פרק ג-ה.	פרק כו.	מ"ע קז.
א'	ז' בשבט	פרק ו-ח.	פרק כז.	מ"ע קח.
ב'	ח' בשבט	פרק ט-יא.	הלי טוען ונטען... בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קא.
ג'	ט' בשבט	פרק יב-יד.	פרק כ.	מ"ע צט.
ד'	י' בשבט	פרק טו-יז.	פרק ג.	מ"ע ק.
ה'	י"א בשבט	פרק יח-כ.	פרק ד.	מ"ע קו.
ו'	י"ב בשבט	פרק כא-כג.	פרק ה.	מ"ע קד.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן וציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	צוות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ה' בשבט	4:34	5:21	5:43	6:41	9:13	11:54	12:24	5:13.5	5:39
ש"ק, ו' בשבט	4:33	5:20	5:42	6:40	9:12	11:54	12:24	5:14.4	5:40
א', ז' בשבט	4:33	5:20	5:41	6:40	9:12	11:55	12:25	5:15.4	5:40
ב', ח' בשבט	4:32	5:19	5:41	6:39	9:12	11:55	12:25	5:16.3	5:41
ג', ט' בשבט	4:31	5:18	5:40	6:38	9:12	11:55	12:25	5:17.2	5:42
ד', י' בשבט	4:31	5:18	5:40	6:37	9:11	11:55	12:25	5:18.1	5:43
ה', י"א בשבט	4:30	5:17	5:39	6:37	9:11	11:55	12:25	5:19.0	5:44
ו', י"ב בשבט	4:30	5:17	5:38	6:36	9:11	11:55	12:25	5:19.9	5:45

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ו בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטי" (לשון אדה"ו שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
בא	4:36	5:51	4:50	5:52	4:40	5:50	4:54	5:54
בשלח	4:42	5:57	4:57	5:58	4:47	5:56	5:00	5:59

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרנוב
 כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169
 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
 ISSN 0793-7474

אלו שזכו להיכנס ליחידות, או על-כל-פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר - יצירי לעצמו, בעת קריאת הפ"ג, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"ג אחר-כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' שלו. ולשלו (אם באפשרי - בו ביום) על מנת לקראותו על הציון שלו²⁰. במשך המעת לעת - ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם²¹.

במשך המעת לעת - לעשות התוועדות²². ומכיוון שזו התוועדות הקשורה בהילולא, מהנכון לפתוח בדבר תורה של בעל ההילולא²³. לקבוע שעה במשך המעת-לעת' - לבאר לבני ביתו שי' אודות כ"ק מו"ח אדמו"ר ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו.

במשך המעת-לעת' - לבקר (אלו הראויים לזה) בכתי-הכנסיות ובבתי-המדרשות אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ... לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנתו על-דבר אמירת תהילים, לימוד חומש עם פירש"י - ובמקומות המתאימים - גם על-דבר לימוד התניא כפי שחלקו לימות השנה. - אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך התוועדות.

במשך המעת לעת - לבקר (המוכשרים לזה) במקום כינוסי הנוער החרדי - ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער שלעת עתה עדיין אינו חרדי - ולבאר להם איך שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק מו"ח

(20) מס' הפקס באוהל: 1-718-723-4444.

(21) כדי להקל על הציבור, מוצעים בזה פרקים קלים-יחסית:
 י - יומא פ"ח; 1 - דמאי פ"ב; 2 - תענית פ"ב; 3 - חלה פ"ב; 4 - ביכורים פ"א (אפשר גם לחזור על יומא פ"ח - אג"ק כרד יז, עמי רעא); 5 - פרה פ"ט; 6 - שבת פכ"ב; 7 - נדרים פ"ח.
 (22) אצל הרבי היה הסדר בהתוועדות: קודם מאמר חסידות, ואחר-כך סיום מסכת (ראה שיחת מוצש"ק י' בשבט תש"ל ס"ז).

בעת ההתוועדות של י' בשבט בכל שנה, נהג הרבי לומר מאמר המתחיל בפסוק 'באתי לגוי'. בכל שנה נהג הרבי לבאר פרק אחד בהמשך ההילולא לפי הסדר. תש"א-תש"ל. תשל"א-תש"נ וכו'. הרבי ביאר את הפרק בפרטיות, בצירוף ביאורים מתורתו של כל אחד מרבתינו נשיאנו, מהבעש"ט ואילך (ראה 'כפר חב"ד' גיליון 795 עמ' 24). שיחת כ"מ מ"א תשל"א בתחילתה. (23)

אדמו"ר, לבאר להם את אשר תבע מהם והתקווה והביטחון אשר בטח בהם, אשר סוף סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרחץ החום והחיות שהם מסגולת הנוער. מובן אשר, אם זהו מתאים לתנאי המקום, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי היארצייט, ובפרט ביום השבת-קודש שלאחריו.
 * בעת ההתוועדות ד'י' בשבט, נהג הרבי לעשות מגבית בעד 'קרן תורה'²⁴.

הליכה לאוהל'

* "שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר ... שקודם ההליכה על ציון ואוהל - נוהגין שאין אוכלין, אבל שותים"²⁵.

(24) ספר-המנהגים עמ' 96. ענינה - לסייע (ללא פירסום שם המנובם) לבחורים המשקיעים כמה שנים ללימוד תורה ללא חשבוניות אודות פרנסה (דברי הרבי במעמד ייסוד הקרן, שיחת י' בשבט תש"ט ס"ל-לא, התוועדות (יג) תש"ט ח"ב עמ' 247 ואילך).

(25) ספר-המנהגים שם, ו"ש. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ו עמ' רפב. והכוונה לא רק להקפיד שלא לאכול בגלל האמור בזהר שאין ללכת שמה ללא תענית (ופ"א אמר הרבי לאחד התמימים שאכל לפני שהלך לאוהל. "א רחמנוט אויף דיר" - יומן תש"י, נספח לשיחות קודש - תש"י) החדש עמ' 226, אלא גם להקפיד לשתות תחילה (וכן הקפיד הרבי), כדי שלא להיות בכלל "מרעיב עצמו ולן בבית-הקברות" (ראה גם בגשר-החיים ח"א ס"ע שו, ובנטעי-גיביראל הל' אבילות ח"ב עמ' תרכ"ג. בנטעי-גיביראל שם כתב, שלכן נמנע הרבי מלבקר באוהל ביום התענית). וע"ע דיון בזה ב'התקשרות' גיליון תיב עמ' 19. ולהעיר עוד מסיפורו של חבר המוכירות הרה"ח ר' בנימין שי' קליין שלפעמים היה הרבי אוכל פיסת שוקולד לפני הנסיעה לאוהל. כן להעיר מיומנו האישי של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ מביקורו בארה"ק בשנת תרפ"ט (מסע הרבי בארה"ק עמ' 252 ועמ' 255), שביום ה' מנ"א אכלו מוונות בשכם ואח"כ נסעו לציוני האר"י וכו' בצפת, וביום ז' מנ"א בשעה 12 היתה סעודה, ואח"כ נסעו לקבר רחל. ואס"כ מצב בריאותו של הרבי היה קשה אז, עד שביקשו ממנו לכל יתענה בת"ב (שם עמ' 256), הרי לכאורה השתתפו בזה גם המלווים אותו. וע"ע. ומאידך בליקוטי-דבורים ח"ד ליקוט לו, ברשימת המאסר עמ' 1354, מספר אדמו"ר מהוריי"צ שהלך לאוהל' בעודו בתענית ממש. ואולי היו כל אלה מצבים מיוחדים, וע"ע. וכן צ"ע אודות החתנים והכלות (ובני משפחותיהם) שנוסעים ביום החתונה (שמתענים בו) לאוהל.

לצאת מההרגלים ולהבחין במופתים של הרבי

עם הרבי עולים כל ההולכים באורחותיו • כל "חובותיו" של הרבי -

הברכות בבני חיי ומזוני - יתקיימו בפועל • אולם התנאי לעליות ולקיום

הברכות הוא עשיית כלי על-ידי שינוי הרגילות • מי שרוצים לראות את

המופתים של הרבי - רואים, והעובדה שאינם נראים מיד ולכול - כי

נמשכים מדרגה נעלית ביותר • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הרבי היה תמיד הסדר שלפני ששילם את החובות הקודמים, לקח על עצמו חובות חדשים, גדולים יותר, מאנשים אחרים,

ולא עוד אלא שגם אלה שהחזיר להם את החובות הישנים, באו מאליהם והציעו להלוות לו עוד, כך, ששני הדברים אמת, שאף פעם לא פשט את הרגל ח"ו, וביחד עם זה, היה תמיד בעל-חוב, כיוון שלקח על עצמו עוד התחייבויות.

ובנוגע לעניינינו:

כיוון שהרבי אף פעם לא פשט את הרגל ח"ו, צריכים לידע שכל הברכות וההבטחות של הרבי - ה"חובות" שלקח על עצמו - בודאי יתקיימו בפועל. כל אלה שהרבי בירך אותם בבני חיי ומזונא רויחי, וכן אלה שהרבי בירך אותם שהקב"ה ימציא להם שידוכים הגונים - בודאי יקבלו את הברכות במילואם.

אבל, יש צורך בעשיית כלים. - ההשפעות של הרבי ישנם, אבל צריכים לעשות כלים כדי לקבל את ההשפעות.

א. עומדים אנו בסמיכות ליום היארצייט, שבו נעשית עלייה גדולה ביותר אצל הרבי, ובמילא, גם אצל המקושרים אליו, כהבטחתו¹ שנשיא-ישראל לא יפרדו מעל צאן מרעיתם.

אלא שלזה צריך הכנה וכלי - עבודת התשובה - שינוי הרגילות, שעל-ידי זה מתעלים עם הרבי בכל עליותיו, ועוד ועיקר, שזוהי ההכנה לעלייה הכי עיקרית - ביאת המשיח.

ועל דרך זה בנוגע לקיום ברכותיו והבטחותיו של הרבי, שהכלי לזה הוא שינוי הרגילות - ובחקדמה:

הרבי אמר פעם על עצמו, שתמיד היה בעל-חוב, אבל, אף פעם לא פשט את הרגל ("ער האָט קיינמאָל נישט באַנקראַטירט")². ולכאורה, הרי זה תרתי דסתרי: כיוון שאף פעם לא פשט את הרגל, על כרחך צריך לומר ששילם את חובותיו, ואם כן, איך היה תמיד בעל-חוב? - אלא הפירושו הוא, שאצל

1) אגרות-קודש שלו ח"א ע' קמא.

2) ראה גם תורת מנחם - התנועותיות ח"א ע' 132.

בעל-פה. ואם אין מי שיחזור בעל-פה, ילמדוהו כפנים. וכן אחר תפילת הבוקר. ולסיימו אחר תפילת מנחה.

* נקבע המנהג אצל כמה וכמה ללמוד גם פרק מעשרים הפרקים (של "באתי לגני" תש"י והמאמרים שבהמשך לו) לפי הסדר שנה אחר שנה, וכן את המאמרים שאמר הרבי על פרק זה. לאחר שנשלמו עשרים שנה (בשנים: תש"ל ותש"ג), התחילו שוב ללמוד עשרים פרקים אלו, בכל שנה פרק אחד והמאמרים השייכים לו. בשנה זו, במחזור השלישי - פרק י"ט מהמשך¹⁵, והמאמר - 'באתי לגני - תשכ"ט' (שיצא לאור מוגה בשנת תשמ"ט).

בבוקר קודם התפילה - וילמד כל אחד לעצמו פרק תניא¹⁶, וכן לאחר (סיום המאמר שאחריו) תפילת מנחה¹⁷.

בבוקר קודם התפילה - ירים כל אחד תרומה להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפילת מנחה.

נתינת הצדקה (בקשר עם י' שבט וכיו"ב) - שייכת גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים) להן דבר הצדקה שייך יותר¹⁸.

לאחר תפילת הבוקר וחזרת הד"א - יקרא כל אחד פדיון-נפשו¹⁹ (הנשואים - כמוכן בחגירת אבנט).

15) סה"מ מלוקט ח"ב עמ' רלח, עמ' רנו הערה 23, וב'תורת מנחם - סה"מ מלוקט' ש"ל לאחרונה לפי סדר השנה, הוא בח"ב עמודים שו. תו. וכן נהג הרבי.

16) נמוץ בין אנ"ש ללמוד אנה"ק סי' ז"ד, ללא הביאור. וראה אג"ק דבעל ההילולא ח"א עמ' שצ, שהורה ללמוד 'פרק כ"ז' ביום ההילולא ב' ניסן אחר ערבית, את הביאור - בשחרית קודם התפילה, וקודם מנחה אנה"ק 'פרק כ"ג'.

כנראה נהגו כך מקדם ללמוד בימי היארצייט-הילולא דרבותינו נשיאנו פרק זה, במסגרת המנהג - ש"כדאי לפרסם ולחזק

- ללמוד בכל יום פרק תניא ע"פ הסדר או באופן אחר, ראה 'התנועותיות' תשמ"ט ח"ג עמ' 68 (מוגה) ועמ' 75, ובכ"מ. בעמ' 75 הורה הרבי, ששיעור זה צ"ל לפני התחלת התפילה ממש, היינו גם לפני אמירת "הריני מקבל", כלומר שתחילה למדו פרק תניא, ורק אח"כ פתחו את ה'סידור'.

17) כנ"ל - הביאור לאנה"ק האמורה.

18) ספר-המנהגים עמ' 85, עיי"ש בהערה. וכן בקשר לטף, ע"פ הוראת הרבי, ובפרט בשנים האחרונות, לשתף גם אותם בכיו"ב, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטף שייכים בקיומם.

19) כמה מנהגים בקשר למתיבת פ"ג, נקצבו ב'התקשרות' לג' תמוז, גיליון תשכ"ח.

בשעת התפילה ידלקו חמישה נרות⁹. יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום היארצייט, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני - שחרית, שלישי - מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

* בימי ההילולא של רבותינו נשיאנו - אומרים תחנון¹⁰. אחר התפילה (בבוקר - אחר אמירת תהילים) ללמוד (סיים¹¹ בקול¹²) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד רכלים ופרק ז' דמקוואות. אחר-כך יאמר המשנה: 'ר' חנניא בן עקשיא כו' ויאדיר¹³. בלחש - איזה שורות תבניא¹⁴, קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית - יחזור חלק מהמאמר דיום ההסתלקות (ד"ה באתי לגני, נדפס בקונטרס עמ' 14)

כראוי (וכנראה המציאות בזה אינה דומה להמבואר בשו"ע אדה"ז סי' רסד ס"ז-ח).

9) כנגד: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה (משיחת כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ע) - ספר-המנהגים עמ' 79. וראה 'רשימות' חוברת קפג עמ' 16, אופן מנהג זה בעבר.

10) מלבד אם בלא-הכי הוא יום שאין אומרים בו תחנון - ספר-המנהגים עמ' 16. זו הוראת כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ע, שהובאה ונתבארה בשיחת כ' מנחם-אב ה'ש"ל (התנועותיות ח"א עמ' 172), ושם נמסר הטעם בשמו שהיו הזמן היותר טוב לבקש ולפעול. וביאר הרבי, שחסידי פולין אין אומרים תחנון,

מפני שהעלייה בשנים היארצייט אצל הצדיק שבאמונתו יחיה' (ח' בפתח, י' שנייה בסגול) פועלת עליה אצל כל מקושריו, אבל חסידי חב"ד שתובעים מהם פנימיות ועבודה דווקא, רוצים להעלות גם את הגוף ולטהרו, ולכן גם אז אומרים תחנון. וראה גם 'רשימות' חוברת סט עמ' 9. ובשיחות-קודש: ש"פ עקב תשי"ג ס"ד (תורת מנחם - התנועותיות' ח"ט, תשי"ג ח"ג עמ' 115).

שמות' תשט"ז ס"ג (שם חט"ו, תשט"ז ח"א עמ' 129). י"א ניסן תשכ"ב ס"א. ש"פ אחרי תשכ"ז ס"ב. ש"פ ויחי תש"ל ס"ה. וש"נ עוד.

11) בספר-המנהגים עמ' 77. 'הדיוק הוא לסיים הפרקים אחרי התפילה', דהיינו שאפשר ללמוד עד הסיום גם לפני-כן. רבים מהאבלים רגילים ללמוד לפני חזרת הש"ן וכיו"ב. ויש לברר אם שייך בזה המבואר בשיחת שבט בראשית תש"ל, שאין ראוי להוסיף מאומה בתוך התפילה, ושלבן עם אמירת שיעור תהילים היא בדווקא אחרי 'אך צדיקים'.

12) ספר-המנהגים עמ' 6.

13) י"א שהרבי נהג לומר (בשנות האבלות עכ"פ) את התיבות: "ונפש השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש" - 'מנהגי מלך' ס"ע 32.

14) ספר-המאמרים תשי"ע עמ' 111.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש, פרשת בא

ו' בשבט

יום שני

ח' בשבט

* יום ראשון בלילה, אור ליום שני: הלילה - התחלת זמן 'קידוש לבנה' למנהגנו (אף אם הרקיע בהיר)⁵.

יום רביעי

י' בשבט

יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ זי"ע: להדליק (ביום שלישי לפנות ערב, בכל בית, תיכף אחר (התחלת) השקיעה⁶) נר שידלק כל המעט-לעת⁷. אם אפשר בקל - נר של שעווה⁸.

בדרגת העלייה דיום הש"ק (ואינה חוזרת למקומה כבכל שאר השבתות) עד בוא העלייה דיום ההילולא. ויש להוסיף, שהשייכות דיום הש"ק שלפני יום ההילולא ליום ההילולא היא בהדגשה יתירה בנדו"ד שהסתלקות עצמה היתה ביום הש"ק פרשת בא - ר"ד משיחת ש"פ בא, ו' שבט ה'תשי"ב, 'תורת מנחם - התנועותיות' תשי"ב ח"א עמ' 286.

5) וא"צ שבעה שלמים, כפי שנתבאר ב'התקשרות' גיליון תנד. אך צ"ל מיממה השביעית (ולכן יכול להיקרא בלשון אדה"ז בסידורו "אחר שבעה ימים" ואפילו מעט מיממה זו).

6) ע"פ ספר-המנהגים עמ' 79 בקשר ליארצייט פריטי. ובטעני גבריאל ה'ל' אבילות ח"ב פעה"ה ס"א כתב בטעות שמנהג חב"ד להדליק לפני השקיעה.

7) הכוונה (כמפורש בס' המנהגים שבהערה הקודמת) עד צאת הכוכבים למחרת (אם כבה עד אז - מדליקים אותו שוב, ואם התקלקל - מדליקים נר אחר).

8) ראשית-יבית: "הקיצו ורננו וסוכני עפר" (מהמכתב הנ"ל). למעשה, נר של שעוות-דבורים טהורה אינו זולק יפה (מוציא גאזים רבים וכבה מהר, מלבד באבוקות-הבדלה שכולה פתוחה לאוויר), ונרות השעווה המצויים בשוק מעורבים באחוז גבוה של סטיארין. ולכאורה די שיהיה הרוב שעווה לקיום המנהג

[סדר ההכנות ליום ההילולא והנהגות יום ההילולא עצמו - נעתקו ממכתב הרבי מראש-חודש שבט תשי"א¹. שאר המנהגים סומנו בכוכבית בתחילתם]:

בשבת-קודש שלפני היארצייט ישתדלו לעלות לתורה.

אם אין מספר העלויות מספיק - יקראו בתורה² בחדרים שונים³, אבל לא להוסיף על מספר הקראים.

ישתדלו שמפטיר יהיה הגדול שבחבורה - בריצוי רוב המניין - או על-פי הגורל.

* הוראת הרבי, לערוך 'קידוש' והתוועדות בשבת זו⁴.

1) אג"ק ח"ד עמ' קמב, ספר-המנהגים עמ' 95, ובכ"מ.
2) בקשר לקריאת תיבת "קומו צאו" (יבלא), ראה המובא ב'התקשרות' גיליון שמא בלוח השבוע הע' 9 סיפור הרה"ח ר' יוחנן גורדון ע"ה, שכשקרא זאת בתורה בא' דחג"הפסח כשעלה כ"ק אדמו"ר מהורי"צ נ"ע לשלישי, קרא עמו תיבה זו בטעם יתבי'. ואולי יש כאן סיבה מיוחדת, שלא ע"פ המסורה, כגון להדגיש את החיפזון שבתניבה זו (ראה תורה-שלימה כאן אות תקמ"ב).

3) כאשר לפחות שישה מתוכם לא שמעו קריאת התורה, קצות-השולחן סי' כה סי"ד. ואפשר אף לפני תפילת שחרית, כנפוץ בין אנ"ש ובבית חיינו (עיין אג"ק ח"ג עמ' ד, שלא חייב להיות קשר בין התפילה לקריאת התורה. וע"ע המובא בפסקי תשובות סי' קלה סק"ג. 'התפלה כהלכתה' פט"ז ס"ה ובהערות).

מי שמאזין לקריאת התורה במניין אחד ובעתו להיות אחד מששת השומעים בקריאה נוספת, יכוון שלא לצאת ידי חובתו בקריאה זו (אך כמובן צריכים להיות שישה שכן מתכוונים לצאת בה).

4) בעליית הנשמה בש"ק שלפני ההילולא נשאת כבר הנשמה

- לא רק מצד חומר עניין הכעס יותר מכל שאר העניינים (כידוע שהכעס פוגם בעצם הנשמה, כמאמר רז"ל¹ "כל הכועס נשמתו מסתלקת ממנו", וזהו הטעם שעל-ידי הכעס יכולים לשכוח הלכות התורה² (שהם אמת לאמיתו³), כיוון שנשמתו מסתלקת ממנו, אלא שלהיותו תכלית הטוב והחסד, לא שייך אצלו עניין של כעס -

אלא אדרבה, ממתין ומצפה אולי סוף סוף יהיה מוכן לקבל את ההוראה, ומסייע לו בכך על-ידי זה שמראה לו באצבע ש"בעל הבית אינו מוכן עדיין", כדי שיביין שהוא - שעליו להיות בעל-הבית על חומר הגוף - אינו מוכן עדיין!

ודוגמא נוספת⁴ - בולטת יותר: כנכנס אברך ומתאונן על אבנים [לא אבנים טובות... אלא אבנים] שנכנסו שלא במקומם - בכליות, והרופא אמר שצריכים לעשות כך וכך. וכשאומרים לו שלא יתפעל מדברי הרופא, הולך ופונה לרופא אחר שחוות-דעתו היא כמו הרופא הראשון, וכבר מחליט לעשות כדברי הרופא, אלא שאינו יכול למצוא את הרופא כיוון שנסע מביתו למשך זמן, ובינתיים, יצאו האבנים מהכליות מעצמם! - מופת גלוי!...

וכ"ק אדמו"ר אמר שבודאי לא יקפידו אברכים הנ"ל על כך שמוכיחים אותם. וסיפר, שחא"נ⁵ היה אומר, שכאשר רוצה להוכיח ("אויסריידן") מישהו, עושה זאת לאחרי קצת משקה ("ביי אַ ביסל משקה"), שאז לא יוכלו לבוא אליו בטענות, כיוון שיוכל לתרץ שהדברים נאמרו בהשפעת המשקה...].

ג. עניין זה שראיית המופתים תלויה באדם עצמו (כאמור שאלה שרצו לראות ראו) - יש לכאור על-פי עניין דוגמתו המבואר בכיבוד-המתחיל זכור את יום השבת לקדשו תרכ"ז לאדמו"ר מהר"ש⁶:

8) הובא בלקו"ת פינחס פ. ד. וראה ר"ח שער האהבה פי"א (ד"ה עוד אפשר - צו, ב). וש"נ.
9) ראה פרש"י מטות לא, כא.
10) ראה סה"מ תרכ"ז ע' רפב. ע' רצא. המשך תרס"ו ע' תלא.
11) ראה ימי בראשית" ס"ע 351.
12) הרה"ח ר' אלתנן דובער מרוזב הי"ד - ראה אודותיו סה"ש תרפ"ב ע' 28 הערה 1. וש"נ.
13) מאמר ראשון בסה"מ תרכ"ז שעמד לצאת לאור בימים

והכלי לקבלת ההשפעה של הרבי הוא, כאמור, שינוי הרגילות, ועל-ידי זה זוכים לקבלת ברכותיו של הרבי בכל המצטרך, בני חיי ומוזנא רויחי.

ב. ההשפעה של הרבי בשנה האחרונה⁷ היתה באופן שהרבי הראה ריבוי מופתים, אלא שיש כאלה שרצו לראות זאת, ואכן ראו, ואלה שלא רצו, לא ראו. - המופתים היו, אלא שהם לא ראו אותם, על דרך מאמר רז"ל⁸ "אפילו בעל הנס אינו מכיר בניסו". ולדוגמא⁹:

כנס אברך ושואל על דבר השגת משרה מסוימת, ועונים לו - המענה של הרבי - שכאשר יקבל את המשרה ייתן לצדקה סכום גדול שלדעתו הרי זה יותר מדי [ובסגנון האמור - יותר מרגילותו, היינו, שלא משנה כל כך גודל הסכום, כי אם, שיהיה יותר מרגילותו]. - בשעת מעשה ראיתי שאינו מוכן לכך. לפני כמה שבועות פגשתי את האברך הנ"ל, ושאלתי אותו מה נשמע בקשר לקבלת המשרה הנ"ל, והשיב לי: בעל-הבית אינו מוכן עדיין.

האמת היא שאם האברך הנ"ל היה צריך כבר לקבל משרה זו, לא יתכן שיתעכב הדבר מצד בעל-הבית, כי גם אם בעל-הבית הוא יהודי בעל בחירה, הרי אינו בעל בחירה בנוגע לפרנסתו של פלוני¹⁰. ועל כן צריך לומר, שהוא בעצמו (האברך) אינו מוכן לקבל משרה זו, כיוון שלא קיבל על עצמו לקיים את ההוראה של הרבי!

אמנם, כיוון שהרבי הוא תכלית הטוב והחסד, - כידוע¹¹ שכאשר הרבי קיבל את הנשיאות מאבי כ"ק אדנ"ע ביקש שנשיאותו תהיה בחסד וברחמים - לכן, אף שעדיין אינו מוכן לקיים את ההוראה, הנה לא זו בלבד שאינו כועס עליו,

3) לאחרי ההסתלקות (המ"ל).
4) נדה לא, א.
5) מלבד ב' הרוגמאות דלקמן - הובאה דוגמא שלישית, שחסרה ברשימה (המ"ל).
6) ראה תניא אגה"ק רסכ"ה (קלה, ב). לקו"ש ח"ז ע' 14, ובהערה 22 שם.
7) ראה שיחת שמח"ר תרצ"ג (נעתקה באגרות-קודש כ"ק אדמו"ר ח"ג ע' שנג. וראה 'רשימות' חוברת קפ ע' 9 (נעתק ב'היום יום' כ חשוון)).

הוספות לשיעור תהילים

א. "וידוע המנהג שקיבל אדמו"ר הזקן... מרבו, בשם רבו מורנו הבעש"ט, לאמור הקאפיטל תהילים המתאים למספר שנותיו, אחר תפילת שחרית קודם אמירת השיעור תהילים בכל יום כנהוג...¹¹. והנה הרבי² הציע לומר את הפרקים הללו "לאחר השיעור חדשי", והוסיף: "ולכאורה יש לומר בזה 'כל המקודש מחבירו, קודם לחבירו'³ כיוון ששיעור זה שווה בכל הציבור, ועל-דרך קרבנות הציבור והיחיד". אבל העירוני אשר במכתב ט' טבת תש"ט... כתוב להיפך. ובכל זאת יש לומר אשר שעת הדחק שאנן". למעשה, גם כשהרבי עצמו התפלל לפני התיבה, לא אמר פרק זה לפני השיעור היומי. אמנם הרבי אמר את פרקו (יחד עם הפרק של הרבנית) כשכנס לשמוע קריאת התורה בימי שני וחמישי, אחרי הקריאה, לפני תפילתו. ובה לכאורה שונים פרקים אלו מאמירת תהילים לפני התפילה שאינה נחשבת לשיעור תהילים לפי ימי החודש, כדלהלן. וצריך עיון איך יש לנהוג בעניין זה בהוספה דאמירת תהילים לפי ימי השבוע. כיום (כנראה - מאז כ"ו אדר"ר תשנ"ב) נהוג במנייני אנ"ש בכל מקום, לומר את פרקי הרבי והרבנית לפני אמירת שיעור תהילים החודשי, כמנהג הישן (אם כי את הפרק הפרטי של כל אחד, והאומרים את פרקו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, כמו את שאר ההוספות, אומרים אותם לאחר סיום האמירה בציבור, שהרי עדיין זו "שעת הדחק" משום טירחא דציבורא).

ב. רבים נוהגים להוסיף פרקי תהילים שונים על שיעור תהילים כפי שנחלק לימי החודש (ועל פרקו של הרבי, והפרקים האישיים דוגתו וצאצאיו דכל אחד ואחד), ולכל לראש - כפי חלוקת ספר תהילים לימי השבוע. וכדברי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ⁴: "אשר בזמנים מיוחדים היו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים... נוהגים להוסיף באמירת תהילים כמו שהוא נחלק לימי השבוע, בתור הוספה על סדר הקבוע של אמירת תהילים כמו שנחלק לימי החודש".

מאחר שמדובר בהוספה על שיעור תהילים הרגיל, ברור לכאורה שחלים עליו הכללים של שיעור זה, והיינו שאין לאומרו לפני התפילה, כדבריו⁵ "התהילים שאומרים לפני התפילה שייכים לתיקון חצות". וראה לעיל. לגבי אמירה "מראש" עבור מחר, לכאורה אינו שייך, וכמו בעניין הג' פרקים ליום שבחודש אלול⁶. אמנם לגבי השלמה דאתמול, לכאורה (ככלל השיעורים⁸) צריך להשלימה לפני השיעור של היום.

1) מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע מיום ט' טבת תש"ט, אגרת ג'שנ"ה, אג"ק שלו ח"י עמ' נג, קובץ מכתבים שבסוף תהילים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 214.
 2) במכתבו מיום כ"ח סיון תשי"ז, אגרת ה'תקנ"ג, אג"ק חט"ו עמ' רלד. שערי הל' ומנהג או"ח ח"א ס"ע קצא.
 3) משנה ובחים פט,א.
 4) אולי הכוונה למש"כ בנמרא (שם צ,א) ש"ישנן בציבור" היא סיבה להקדים הקרבן, משום שמקודש יותר.
 5) במכתבו מיום ח' טבת תרצ"ו, אגרת תתכ"ג, אג"ק שלו ח"ג עמ' תעג, ובקובץ מכתבים הנ"ל עמ' 200.
 6) סי' השיחות תר"פ-תרפ"א, תרפ"ז עמ' 116, ומשם לאג"ק שלו ח"ב עמ' פא בהערה ולקובץ מכתבים הנ"ל עמ' 211 בהערה. הובא פעמים רבות בתורת מנחם - התועודיות: ח"ח עמ' 239, חט"ו עמ' 334, ח"כ עמ' 66, חכ"ג עמ' 68 ועוד.
 7) משמעות הביטוי "ואת אשר החסיר ישלים, אבל לא יותר משלושה קאפיטלען בכל יום", קובץ מכתבים הנ"ל עמ' 208.
 8) כמו בקשר לחת"ת, אגרת ד'תקצ"ג, אג"ק ח"ג עמ' שלא; וכן בקשר ללקוטי-תורה, באגרת ח'תתקס"ו, אג"ק כג עמ' שסו (לקוטי שיחות חכ"ד עמ' 365). ורק בלית-ביריה בשיעורים ארוכים הציע הרבי להשלים אחר-כך, או לאט לאט במשך תקופה מסויימת (ראה 'התקשרות' גיליון תשמ"ה עמ' 17, וש"ס).

ובהקדמה - שמאמר זה הוא מהמאמרים הראשונים של אדמו"ר מהר"ש שאמרו בחיי אביו הצמח-צדק, כידוע¹⁴ שאדמו"ר מהר"ש התחיל לומר דא"ח ברבים בחיי אביו הצמח-צדק, שכתב לו¹⁵ כתב-רבנות: "ראיתי דא"ח שלך והוטב בעיני מאד". ולהעיר שרצונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר היה להוציא-לאור את המאמרים של זקנו אדמו"ר מהר"ש, ועל הסדר, היינו, מאז שהתחיל לומר חסידות, כולל גם המאמרים הראשונים שאמרם בחיי הצמח-צדק, במאמר זה מובא מאמר רנ"ל¹⁶ על הפסוק¹⁷ "ויניחנהו בגן עדן לעבדה ולשמרה", "לעבדה ששת¹⁸

כשנעשה האדם חול נעשה גם ימי בראשית חול... ולזה הוא עבודת האדם לתקן ימי החול כו". ועל דרך זה בנוגע לעבודתו הפרטית של כל אחד ואחד מישראל, שנקרא "עולם קטן"²² - שצריך לידע שכל העניינים מצד עצמם הם עניני קדושה, ואין הדבר תלוי אלא בהנהגתו, שכאשר הנהגתו היא כדבעי, אזי כל ענייניו הם עניני קדושה, וממילא, נעשים כל העניינים בנקל, ללא העלמות והסתרים, כיוון שמתבטלים לגמרי מפני הקדושה וכמבואר בתניא²³ ש"כל הקליפות בטלים ומבוטלים והיו כלא היו ממש לפני ה', כרכתי כו", ומביא ד' פסוקים, כנגד ג'

כל הברכות וההבטחות של הרבי ודאי יתקיימו בפועל. כל אלה שהרבי בירך אותם בבני חיי ומזונא רויחי - בוודאי יקבלו את הברכות במילואן

קליפות הטמאות וקליפת נוגה²⁴; וכאשר הנהגתו אינה כרבעי, אזי נעשים ענייניו עובדין דחול. ומזה מוכן גם בנוגע לעניין המופתים - הנהגה של קדושה ביחס להנהגה בדרך הטבע - שגם כשישנם מופתים יכול להתייחס אליהם כרצונו: כאשר רוצה בכך - רואה מופתים, ואם לאו - מסתכל עליהם כמאורעות שמתרחשים בדרך הטבע, בבחינת "בעל הנס אינו מכיר בנסו".

ד. ויש להוסיף, שמופתים אלה שאינם באים מיד בגילוי - שלכן יכולים להתייחס אליהם כמאורעות טבעיים - נמשכים מדרגא נעלית יותר: ובהקדם המבואר במאמר הנ"ל "שיש ב' בחינות, הא' סדר השתלשלות, והב' מה שלמעלה מהשתלשלות... וכמו שכתוב במקום אחר²⁵ ההפרש בין עילת העילות לסיבת הסיבות, אשר מקור

ימים תעבור ולשמרה שמור¹⁹ את יום השבת", ומקשה, "הלא לעבדה בגן עדן זהו ציווי, כמו לעבדה זו רמ"ח מצוות-עשה²⁰, שעל-ידי זה עובדים וממשיכין תוספת אור בגן עדן, וששת ימים תעבור אינו ציווי כלל"? ובסגנון אחר קצת: כיוון ש"לעבדה" נאמר בנוגע לגן עדן, הרי זה בודאי עבודה בענייני קדושה, ובפרט על-פי דרשת חז"ל "לעבדה זו רמ"ח מצוות עשה", מעשה המצוות; ואילו "לעבדה ששת ימים תעבור", קאי על עבודת ימי החול בעובדין דחול? ומבאר, שמצד הבריאה היו כל העניינים באופן של קדושה, ו"ולוי חטא אדם הראשון לא היה חול, שהרי נאמר ויניחנהו בגן עדן כו', ורק על-ידי החטא, וכתיב²¹ גם את העולם נתן בלבם, ולכן

הסמוכים (וראה בפתח-דבר שם) - המו"ל.
 14) ראה ספר התולדות אדמו"ר מהר"ש (קה"ת תש"ז. תשנ"ז) ע' 13 ואילך.
 15) אגרות-קודש שלו ח"א ע' שסג. ושנ.
 16) ב"ר פט"ז, ה.
 17) בראשית ב, טו.
 18) יתרו כ, ט.
 19) ואתחנן ה, יב.
 20) נסמן בלקו"ש חט"ו ע' 71 הערה 12.
 21) קהלת ג, יא.

208) בגימטרייה ארבע פעמים 'בן' (52) - היינו, בנים ובני בנים. לכן במכת ארכה דווקא נזכר "בנך ובן בנך".

(תורת לוי יצחק הערות למסכת תענית עמ' כא)

ויהי חושך אפלה (י,כב)

ולמה הביא עליהם חושך? ... שחיפשו ישראל וראו את כליהם, וכשיצאו והיו שואלין מהו והיו אומרים: אין בידינו כלום, אומר לו: אני ראיתיו בביתך ובמקום פלוני הוא (רש"י)

כל העניין אומר דרשני: הלוא בני ישראל היו מן הסתם מוכנים לוותר על הכלים ששאלו ממצרים, ולבלבד שייצאו שעה אחת קודם מהגלות המרה?!

בהכרח לומר שה'רכוש גדול' שעמו יצאו ממצרים לא היה דבר צדדי וטפל בגאולה, אלא זו היתה המטרה והכוונה של גלות מצרים, שבני ישראל יקבצו את כל הניצוצות האלוקיים שהיו במצרים ויעלו אותם לרשותם - רשות הקדושה.

ללמדך: הגלות איננה רק עניין של עונש ומירוץ חטאי בני ישראל, אלא היא נועדה גם ל'בירור הניצוצות', הנעשה על-ידי קיום מעשים טובים באותם דברים שבתוכם חבויים הניצוצות. מכאן, שאין אדם רשאי לומר, "מוותר אני על העלאת ניצוצות ואני מעדיף להסתגר בארבע אמות של תורה ותפילה", אלא עליו לעסוק בבירור הניצוצות שבעולם.

(ליקוטי שיחות כרך ג, עמ' 824)

ויקחו להם איש שה (יב,ג)

רו"ל אמרו (חולין ה) "אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שהם ערומין בדעה (כאדם הראשון, רש"י), ומשימין עצמן כבהמה" (דכאי רוח, רש"י).

זהו שרמזו הכתוב:

"ויקחו להם איש שה" - על האדם לקנות את מידת הביטול בנפשו, ולשים את עצמו כשה, שיש בה מידת הביטול יותר מבבהמות.

(אור התורה, שמות כרך א' עמ' רפה)

ראשו על כרעיו ועל קרבו (יב,ט)

קרבן הפסח היה שה - האליל של מצרים. בשחיטתו בא לידי ביטוי ביטולה המוחלט של העבודה זרה ופולחן האלילים.

גם כיום יש העבודה של שחיטת הפסח וביטול 'אלילים', ובשלושת הפרטים של 'ראשו', 'כרעיו' ו'קרבו'.

ראשו: אסור לאדם לעשות את ראשו - שכלו והבנתו המוגבלים - 'אליל', ולקבעו לסמכות הכי עליונה, אלא עליו להיות בטל לרצון העליון.

כרעיו: אסור לאדם לעשות 'אליל' מהתאוה לכוח ועוצמה (תאוות השלטון), למשול ולתבוע את כל הנמצא סביבו.

קרבו: האדם אינו רשאי לעשות 'אליל' מצרכיו הגשמיים, עד שאינו נרתע מכלום וכל האמצעים כשרים כדי להשיג את פרנסתו.

(ממכתב כללי לחג הפסח "א ניסן תשכ"ו)

אבל אחר כך התחילו להשתמש בכתב משיטה (כתיבה רהוטה), כדי שלא להשתמש בכתב קודש בשביל עניני חול (כמו שכתב הרמב"ם³⁰). ולהעיר, שהנהגה זו הייתה גם אצל הרבי, דאף שכל עניניו הם עניני קדושה, מכל מקום, יש בזה גופא חילוקי דרגות כו', ובזה נתחדש בשנה האחרונה שהיה חותם היו"ד בכתב אשורי, כתב קודש.

ובביאור תוכן העניין - יש לומר:

אות יו"ד מורה על ענין הקדושה - "העשירי (יו"ד) יהיה קודש"³¹, ולא עוד אלא שגם "תמורתו יהיה קודש"³² [אפילו "תמורה", שהיא רחוקה יותר מ"חילוף", כמובן מדיוק לשונו של רבינו הזקן בשער

גם כשישנם מופתים יכול להתייחס אליהם כרצונו:

כאשר רוצה בכך - רואה מופתים, ואם לאו -

מסתכל עליהם כמאורעות שמתרחשים בדרך הטבע

היחוד והאמונה: "חילופים ותמורות"³³, "חילופים דחילופים כו' ותמורות דתמורות כו'". ועניין זה מודגש יותר בכתיבתה של האות יו"ד בכתב אשורי, כתב קודש.

והתיימת היו"ד בכתב אשורי (כתב קודש) היתה בכל מכתב שכתב הרבי לכל אחד ואחד מישראל, למגדול עד קטן, יהיה מי שיהיה - שבוה מודגשת תביעתו של הרבי לעשות מכל העניינים קודש, "הוא ותמורתו יהיה קודש".

1. ויש להוסיף בזה בעומק יותר:

אות יו"ד בכתב אשורי - אף שבכללות הרי היא נקודה שלמעלה מהתפשטות, ובפרט קוצו של היו"ד שאינו אלא משהו בלבד, בחינה דלא

30) הובא בכ"י לטור יו"ד סרפ"ג. וראה אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר ח"י"ב ס"ע רכח. וש"נ.

31) בחוקותי כו, לב.

32) שם, לג.

33) פרק א.

34) פרק יב.

השתלשלות עילה ועלול נקרא עילת העילות, ושרשו מהקו וחוט ונקרא ממלא כל עלמין, אבל סיבת הסיבות הוא מקור אור הטוב כל עלמין שלא כדרך עילה ועלול כי אם סיבת הסיבות, על דרך כי הוא צוה ונבראו²⁶, ומשם נמשך שלא כדרך השתלשלות כו".

ומובן, שכאשר ההשפעה היא מסדר השתלשלות, בסדר והדרגה, אזי יכולה לבוא מיד בגילוי, מה שאין כן כשהשפעה היא למעלה מסדר השתלשלות, שלא בסדר והדרגה, אינה יכולה לבוא מיד בגילוי, כמבופתים הנ"ל שאינם באים מיד בגילוי.

ומהמעלות שבהשפעה שאינה באה מיד בגילוי - שבהיותה בעולם אין לחשוש מאלה שמחפשים

לקטרג ולומר שאין פלוני ראוי להשפעה זו, וכן אין לחשוש מעין הרע (כך שאין צורך להגיע לסגולות שהובאו בדברי חז"ל²⁷ בשביל לבטל עין הרע).

ובנוגע אלינו - הרי באיזה אופן שתהיה ההשפעה על-ידי הרבי, צריכים לעשות את הכלים לקבלת ההשפעה, כאמור, על-ידי שינוי הרגילות, שעל-ידי זה זוכים לקבלת ההשפעה בכל המצטרך.

* * *

ה. כשנה²⁸ לערך לפני ההסתלקות התחיל כ"ק מו"ח אדמו"ר לחתום היו"ד שבשמו בכתב אשורי²⁹, כתב קודש.

פעם היו כל בני ישראל כותבים בכתב אשורי,

26) תהלים קמח, ה.

27) ברכות נה, ב. ועוד.

28) סעיף זה הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידית), ונרפס (בקיצור) בהוספות ללקו"ש ח"ב ע' 509. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

29) ראה גם אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר ח"ג ע' קיב. וש"נ.

פרשת בא

בא אל פרעה (י,א)

מדוע נוקט הכתוב לשון 'בוא' ולא כפי שלכאורה מתאים יותר - 'לך'?

ההסבר הוא, שפרשתנו מספרת על הגאולה ממצרים, ועל כך רומז הכתוב כי עבודת הבורא באופן של 'בוא' - מקרבת את הגאולה.

כאשר אדם קובע עיתים ללימוד התורה, ייתכן שאמנם הוא 'הולך' אל הלימוד ומשתתף בו, אך הלימוד אינו פועל ומשפיע עליו והוא והעניין הנלמד נשארים שני דברים נפרדים. על כך נאמר 'בוא' - על האדם 'לבוא' אל הלימוד, שהתוכן הנלמד 'בוא' וייכנס בפנימיותו, ישפיע עליו ויתאחד עמו בהתאחדות גמורה. זו גם צריכה להיות השאיפה בכל ענייני עבודת ה' - התאחדות והתקשרות פנימית בין העובד לעבודה. על-ידי עבודת ה' בבחינת 'בוא', מחישים את בוא הגאולה האמיתית והשלמה במהרה בימינו.

(משיחת שבת פרשת תש"מ)

כי אני הכבדתי את לבו (י,א)

גזרות פרעה וקושי גלות מצרים לא באו מרצונות החופשי של פרעה אלא מפני שהקב"ה הכביד את ליבו, כדי שיתגלו ניסי ה' ונפלאותיו.

כשיהודי נתקל ב'מיצר' - בדברים המונעים אותו מעבודת הבורא, ייתן את ליבו שמקור המניעות הוא למעשה הקב"ה עצמו, המבקש לנסותו, כדי שיגלה את כוחות נשמתו.

(משיחת מוצאי ש"ק פרשת וארא תשל"ח)

למען שתי אתתי (י,א)

"למען שתי אותתי" (מלשון אותיות) - למען אשים את אותיות סיפורי המכות בתורה. הקב"ה רצה לברר ולהעלות את כל ניצוצות הקדושה שהיו במצרים, אף המצויים בדברים בטלים של פרעה ושל מצרים. הדיבורים והאותיות האלה נתבררו על-ידי שהקב"ה עשה מהם צירוף אחר, של קדושה, והכניסם בתורה.

אילו לא הביא את שלוש המכות האחרונות על מצרים, היו חסרים כמה סיפורים (אותיות) בתורה, וממילא לא היו מתבררים כל הניצוצות.

זה שאמר הכתוב "למען שתי אותתי": הקב"ה אומר שרצונו לברר את האותיות הנ"ל על-ידי התורה; ולכן מן ההכרח להביא עוד שלוש מכות על המצרים, כדי להכניס גם את האותיות האלה בצירופים שבתורה.

(אור תורה דף כט עמ' ג"ד)

ולמען תספר באזני בנך ובן בנך (י,ב)

מדוע רק במכת ארבה נזכרו "בנך ובן בנך"?
אפשר לבאר זאת בדרך הרמז: על הפסוק (יהושע כד) "וארבה את זרעו" איתא בכתבי הארז"ל ש'ארבה'

אפילו דבר קטן, משהו (כמו הקוץ שלמטה שאינו אלא משהו) בלבד, אלא שעשייתו אינה על-פי הרגילות אלא יותר מרגילותו, מצד קבלת עול, - על-ידי זה מתקשרים עם הקוץ שלמעלה, בחינת היחידה של הרבי.

ובלשון הפיוט³⁵: "חבוקה ורבוקה כך, טוענת עולך, יחידה לייחרך" - שכדי להיות "חבוקה ורבוקה כך", צריך להיות "טוענת עולך", עניין הקבלת-עול, ועל-ידי זה נעשה "יחידה לייחרך".

(מהתוועדות ש"פ וארא, מברכים חודש שבט, ה'תשי"א.
'תורת מנחם' כרך ב עמ' 183, 190-188 בלתי מוגה)

אתרמיז בשום אות וקוצא כלל³⁵, שרומז על בחינת היחידה³⁶, הרי, בפרטיות יותר, יש בה קוץ למעלה, קוץ למטה, ונקודה באמצע שמחברת אותם.

ויש לומר, שבחתימת אות יו"ד של שמו בכתב אשורי, התקשר הרבי בבחינת היחידה שלו, קוץ שלמעלה, עם בחינת היחידה של כל אחד ואחד מאתנו, קוץ שלמטה.

ובהתאם לכך צריכים גם אנו להתקשר בבחינת היחידה שלנו, קוץ שלמטה, עם בחינת היחידה של הרבי.

והעצה לזה - לשנות את הרגילות, וכאמור,

(35) ראה לקו"ת פינחס פ, סע"ב.

(36) לקו"ת פ' ראה כו, א.

(37) נוסח הושענות דיום ג' דחגה"ס.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

ברוחניות כבר רואים את הגאולה

עיקר הגעגועים לגאולה מצד הגוף

דובר כמה פעמים שכבר "כלו כל הקצין" וסיימו הכול, והגאולה היתה צריכה לבוא כבר מזמן, ומפני טעמים שאינם מובנים כלל וכלל עדיין לא באה.

מזה מובן, שעל-כל-פנים כעת, צריכה הגאולה לבוא תיכף ומיד ממש. ובלשון העולם: זהו הזמן הכי נעלה ("העכסטע צייט") לגאולה האמיתית והשלימה!

ולמעשה, שבלשון "הזמן הכי נעלה" ("העכסטע צייט") מרומז תוכן הגאולה - ש"זמן" הקשור עם מדידה והגבלה (עבר הווה ועתיד), נעשה "הזמן" הכי נעלה, באופן שאין למעלה הימנו. כלומר, שהגבול (זמן) עצמו נעשה בלי גבול (הכי נעלה), עד שמתאחדים ממש, על דרך המדובר לעיל בעניין "אתפריעו כל נהורין".

ואדרבה: עיקר ההרגשה בזה היא על הגבול של "זמן" גשמי - כי ברוחניות העניינים (עד לדרגות "הכי נעלות") יש כבר שלימות העניינים עד לשלימות דגאולה (רוחנית), עיניהם הרוחניות דבני-ישראל רואים כבר את הגאולה; כעת צריך רק לפתוח את העיניים הגשמיות, שגם הם יראו את הגאולה כפי שהיא בגלוי לעיני בשר בזמן הזה.

וכמובן גם בפשטות: עיקר הגעגועים לגאולה הם לא מצד הרוחניות והנשמה, כי מצד רוחניות העניינים, הנשמה בשלימות וכל העניינים בשלימות (והגם שיהודי נמצא נשמה בגוף בעולם הזה הגשמי, הרי מצד הנשמה והרוחניות לא מורגש חושך העולם), מה שאין כן מצד גשמיות העניינים של הגוף, שם בעיקר נרגש ההעלם והסתר, ובמילא - זה מעורר את הגעגועים לגאולה.

(משיחת ש"פ בא תשנ"ב, ספר השיחות תשנ"ב כרך א, עמ' 295)

משיח מתעסק עם כל יהודי להביאו לגאולה

הגאולה העתידה תהיה באופן שאפילו יהודי אחד לא יישאר בגלות חס ושלום, כשם שהגאולה ממצרים הייתה באופן שאפילו יהודי אחד לא נשאר בגלות מצרים (כי הגאולה העתידה תהיה "כימי צאתך מארץ מצרים"), כלומר: מבלי הבט על מעמדו ומצבו של יהודי זה - יגאל אותו משיח צדקנו מהגלות!

...ואין זה פלא שמשח צדקנו מתעסק עם כל אחד ואחד מישראל - שהרי מסופר במדרשי חז"ל אודות הנהגתו של משה רבינו, "מושיען של ישראל", שבראותו שישנה שה אחת - "שה פזורה" - שברחה מן העדר ותעתה במדבר, הניח משה רבינו את העדר כולו ורץ אחריה כדי להחזירה לעדר.

...ומובן, שזהו גם אופן הנהגתו של משיח צדקנו - "גואל ראשון הוא גואל אחרון" . . שמיצאותו של כל אחד ואחת מישראל, בכל מעמד ומצב שהוא, חשוכה ונוגעת ביותר למשיח צדקנו!

...ומכיוון שמשח צדקנו יגאל את כל אחד ואחת מישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו כו' - לכן אומרים לכל יהודי שעליו לעשות את ההכנה המתאימה לכך . . ומכיוון ש"מצווה גוררת מצווה" - הרי ברור שעניין זה יפעל אצלו פעולות נוספות שיחישו וימהרו את הגאולה העתידה לבוא עלידי משיח צדקנו.

(ה'תעודיות' תשמ"ג כרך ג, עמ' 1314)

ובא השמש וזרח השמש

הכנות לפני אמירת חסידות

לומר חסידות? - כך אומרים חסידות: עשרים וארבע שעות קודם לכן על המעינים להתהפך לפני אמירת חסידות.

(ספר השיחות תרפ"א עמ' 9)

רבי, אני שלך, רחם עלי!

כאשר חסיד שומע 'ווארט' או תנועה או ניגון מהרבי, נעשה הוא באותו רגע בכל הנר"נ - נפש רוח נשמה - מקושר לרבי.

חזרת ה'ווארט' או הניגון שהרבי אמר או ניגן, גם כאשר חוזרים על ה'ווארט' רק בחיצוניות, זוהי התדפקות על הדלת.

ההתדפקות על הדלת משמעותה שנמצאים פה ורוצים להיכנס. הלא לא ידפקו בדלת מבלי לרצות להיכנס. לא תיתכן חלילה כזו עזות פנים, שידפקו ולא ירצו להיכנס; אין הוא שוטה כל-כך חלילה, לומר משטה אני כך.

ההתדפקות על הדלת, זה מה שמחונך חסידי אומר: רבי, אני שלך. הנני מתמסר אליך לגמרי. אין זה אלא שה'קלוגינקער' [=המתוחכם], החכם להרע, היצר הרע, רוצה לרמות אותי, ולהכניס אותי בשק. בעצם אינני רוצה בכך, אני שלך, אני רוצה להיות כפי שצריך. רחם עלי רבי, הוציאני מהיכן שאני מונח, והעמידני במקום שבו אני צריך לעמוד.

(ספר השיחות תש"ח עמ' 226)

לעבוד - צריך לבד

[אחרי המאמר אמר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו]:
כעת הקשיבו יהודים!

בכלל בחב"ד היתה התביעה שתהיה עבודתו של כל אחד ואחד בעצמו, ולא להסתמך על הרביים. ... "הכול בידי שמים חוץ מיראת שמים". אינני מסלק את עצמי חסיושלום מלסייע, לסייע כפי היכולת, אבל, כיוון שהכול בידי שמים חוץ מיראת שמים, הרי, אם לא תהיה העבודה לבד, מה יועיל זה שנותנים "כתבים", מנגנים ניגונים ואומרים לחיים.

הרבי היה אומר לפעמים: "לייגט זיך ניט אריין קיין פויגעלעך אין בועזעם" ... [בתרגום חופשי: אל תשלו את עצמכם...].

צריכים לבד להפוך את השטות דלעומת זה והרתיחה של הנפש הבהמית - לקדושה.

(י' שבט תשי"א. 'תורת מנחם' כרך ב, עמ' 212)

על נשיאות חב"ד

כדי לנצל את הכוחות כראוי, יש לקבל הוראות ממי שלמעלה ממנו
• ענייניו של בעל ההילולא נצחיים, שהרי מאז נוספים תלמידים
ותלמידי-תלמידים, פירות ופירי-פירות • הרבי עונה על השאלה: לפי
מה נקבעת נשיאות חב"ד? • צרור התייחסויות הרבי לנשיאות חב"ד,
לרגל יו"ד שבט, יום קבלת הנשיאות

עם כוחות אלו. - על כוחות אלו (שניתנו לו) לבדם, אינו יכול לסמוך, שהרי "אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים!"

ובכן: אלה שהם מוצלחים, ומסוגלים לשמוע ממישהו ולקבל הוראה כיצד להתנהג - תבוא עליהם ברכה, ומה גם שעלי-ידי זה עבודתם היא בנקל יותר, כיוון שאינם צריכים לסמוך על שכלם הם, בהיותם מסוגלים לשמוע ממי שהוא למעלה מהם - על כל פנים מישהו שהם חושבים שהוא למעלה מהם - ולקבל הוראה בנוגע להנהגתם...

הקיים מצב של "בין מלכא למלכא"?

באגרת מיום ל' תשרי תשח"י (תרגום חופשי מאנגלית, נדפס גם ב'תשורה' י"ד תמוז תשנ"ט עמ' 13) כתב הרבי לנערה ששאלה:

שאלת לפני כמה זמן קיבלתי על עצמי את תפקידי הנוכחי. לאחר שהסתיימה שנת האבלות על פטירתו של מורי חמי זצ"ל ביום י' שבט תש"י. אולם בכמה הזדמנויות ציין הרבי את תפקידו - התחלת נשיאותו - מאז י' שבט תש"י.

דומה כי אין סתירה בין השניים: במובן הרוחני אין ספק שהרבי מילא את המקום מיד,

נפתח בדברים שאמר הרבי ביום שמחת-תורה תשט"ז (תורת מנחם כרך טו עמ' 162), והתייחסו לעניין הנשיאות ודור השביעי:

מה עוד יכולני לעשות? הנני עושה מה שביכולתי, ולכל הפחות - מה שנראה לי שביכולתי לעשות, ולא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי... העיקר - שיושלמו כל העניינים שצריכים להעשות.

ואחר-כך אמר:

יש פסוק "אל תאמר גו' שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה" - אין זו "חכמה" לומר שבשנים שעברו ("אמאליקע יארן") היה טוב יותר מעכשיו; כאשר נמצאים בזמן דעכשיו שבו רוצה הקב"ה שיהיה באופן כך וכך, הרי זה ראיה שבזמן זה מוכרחים, כביכול, להיזקק לאנשים מסויימים, שהם ימלאו את השליחות העליונה - גם אם זוהי שליחות קטנה יותר.

צריכים לידע את האחריות - והזכות - המוטלת על כל אחד ואחד מהנמצאים בזמן הזה, שצריך למלא את הכוונה העליונה בזמן הזה, עם הכוחות שנתנו לו, אבל עליו - לכל הפחות - לנצל את הכוחות שנותנים לו במילואם.

וכדי שנוכל לנצל את הכוחות במילואם... זקוק הוא לקבל הוראה ממקום שלמעלה מכוחות אלו, שמשם ניתן לו פסק-דין כיצד להתנהג ומה לעשות

בסביבתו.

הרי מובן בפשטות שכל העניינים הקשורים עם בעל ההילולא הם עניינים נצחיים גם בהווה, מאחר שעניינים אלו הולכים ונמשכים גם בהווה, ואדרבה: מזמן לזמן נוספים עוד תלמידים ותלמידי תלמידים, פירות ופירי פירות.

...על-פי זה מובן בפשטות שאף-על-פי שכבר עברו שלושים ושתיים שנה מיום ההילולא דשנת תש"י - [ו"תורת אמת" אומרת שכאשר כותבים את

בעוד שבגלוי רק ב"תשי"א - יו"ד שבת - מקבל הנשיאות. אומר מאמר הראשון ד"ה באתי לגני" (כפי שנעתק ב'שושלת היחס' בספר 'היום-יום'). ולכן כבר ב"תשי"י" - "עוסק במרץ גדול בהרחבת והתפשטות מוסדות התורה והחינוך שנתייסדו על-ידי כ"ק אדמו"ר חותני. מייסד בתי ספר "אהלי יוסף יצחק - ליובאוויטש" במדינות צפון אפריקה" (ב'היום-יום' שם).

בהזדמנות אחרת, שבת קודש פרשת שמיני תשי"ב (תורת מנחם כרך ה' עמ' 183), אמר הרבי, כשקולו נקטע מהתרגשות:

כאשר מתבוננים בגדולתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ובכך שהשאיר אותנו...

אינני יודע למה עשה ה' ככה, אבל, כן הוא המצב בפועל.. הרי אין לכם ברירה אחרת, וגם לי אין ברירה אחרת... ובכל אופן, בנוגע להעניינים שקיבלתי על עצמי, שזוהי שליחותי בעלמא דין, משתדל הנני שיהיו בחסד וברחמים...

מנהיגות רבי היא עניין רוחני אלוקי

ב'יחידות' מרתקת שהתקיימה ביום ה' כ"ג מנחם אב תשי"ט, למנהלי ארגון "הלל" (נרפסה בתשורה מיום ז' תמוז תשס"ח), נשאל הרבי על-ידי אחד הנוכחים:

שאלה: מה ההסבר לעובדה שהבחנתי בה, שהנהגת ליובאוויטש עברה מדור לדור דרך בת ולא דרך בן?

הרבי: מסתמא כוונתך לאחר הסתלקות בנו של רבינו הזקן. היו לו שני בנים, אך הם הפצירו בחתנו לקבל עליו את ההנהגה.

שאלה: האם המנהיגות נקבעת על-פי עקרונות ולא על-פי ירושה?

תשובת הרבי: רק על-פי עקרונות; רק מי שיש בו ההתאמה והנטייה בכיוון מסויים. מי שיש לו אב שהקדיש את עצמו וכל ימי חייו לעקרונות מסויים, כך שהם חדרו וחלחלו בעצם מציאותו - מן ההכרח שהדבר יחדור ויחלחל גם לרעייתו ולילדיו. כשאדם חדרו בעיקרון מסויים, הראשונים

שיושפעו מכך יהיו בנו ובתו; ואם הנושא הוא תורה או קבלה, אזי הבן מתאים לכך יותר מהבת.

הסיבה לכך שהבן מקבל עליו את ההנהגה היא - לא מפני שהוא בנו של המנהיג, אלא מפני שיש בו המידה הגדולה ביותר של צדקות, חינוך והתלהבות שקיבל מאביו ומסביבתו, ולכן יש לו סיכוי גדול יותר.

הצמח-צדק היה תום מהשנה השלישית לחייו ורבינו הזקן טיפל בחינוכו באופו אישי; ולכן היתה לו אפשרות רבה יותר לקבל חינוך זה, אפילו יותר מבניו של אדמו"ר האמצעי.

הסבר זה הוא עבור אדם משכיל. חסיד צריך לקבל הסבר רוחני יותר: מהותו של רבי אינה נקבעת על-ידי עניינים מקריים או זמניים, אלא על-ידי דברים שמלמעלה מאתנו. בנו של המגיד ממזריטש שימש ממלא-מקומו למשך חמש שנים בלבד, ולאחר-מכן נפט; הדבר אינו תלוי בעניין גשמי, אלא בעניין רוחני ואלוקי.

זה אותו רבי...

בהתוועדות ש"פ מקץ זאת חנוכה תשי"ג (תורת מנחם כרך ז, עמ' 264), התבטא הרבי בפנותו לאחד המסובים:

זה אותו הרבי, עם אותן ההנהגות, אלא שהתלבש בלבושים אחרים - לבושים מאירים יותר... ואם-כן, מה איכפת לכם, העיקר שזה אותו הרבי.

בהזדמנות אחרת בשנת תשכ"ח התבטא הרבי ('שיחות קודש' תשכ"ח כרך ב, עמ' 350):

לפני שמונה עשרה שנים לא רתתי אחר הכבוד, וגם כיום אין הדבר חסר לי. והלואי גם אחר כך!.. אין רצוני בכבוד, ולא את אשר יש לשלם עבורו, "לא מהם ולא מהמונים".

בהתבטאות הרבי משבת-קודש פרשת וישב תשכ"ז ('שיחות קודש' תשכ"ז עמ' 121), התייחס לציפיותיו מהחסידים:

זוהי גם הסיבה שתובעים ללא הרף ("מען האלט אין איין מאַגען").. במשך ארבע עשרה שנים היה כבר למעלה כמאה פעמים, והתוצאה עדיין אינה ניכרת...

ועוד ביטוי משנת תשכ"ה ('שיחות קודש' תשכ"ה כרך א' עמ' 87): "כבר חמש-עשרה שנה שמדברים..."

משנה לשנה רק הולך ומתווסף

בפתיחת התוועדות יו"ד שבת תשמ"ב (התוועדות תשמ"ב כרך ב, עמ' 780) סקר הרבי את שלושים ושתיים שנות נשיאותו מאז תשי"ז, והתייחס לדברים הטובים והפכים שאירעו בהם:

שלושים ושתיים השנים האחרונות היו שנים בעלי עושר רב בתוכן ובמאורעות מיוחדים - שבזמנים רגלים היו מאורעות הנ"ל צריכים להתפרס על משך ריבוי שנים (הרבה יותר מאשר שלושים ושתיים שנה).

וכפי שרואים במוחש את המאורעות והשינויים כו' שהיו במשך שלושים ושתיים השנים האחרונות - הן שינויים לטוב, והן שינויים בכיוון ההפכי. וכאמור לעיל - משך הזמן שבו אירעו מאורעות ושינויים אלו (שלושים ושתיים שנים) - הוא קצר ביותר לפי ערך המאורעות והשינויים כו'. ובזמנים רגילים דרוש משך זמן ארוך ביותר, ריבוי שנים, כדי להכיל בקרבם את כל המאורעות והשינויים שהיו במשך זמן זה.

ועל-פי זה נמצא שהמרחק בין ימינו אלו ליום ההסתלקות של כ"ק מו"ח אדמו"ר (יו"ד שבת תשי"ז) הוא יותר (באיכות) מאשר שלושים ושתיים שנה, כי שלושים ושתיים שנים הנ"ל מכילים בקרבם מאורעות ועניינים המתאימים למספר שנים גדול יותר.

אף-על-פי-כן רואים בפועל שריבוי יהודים התאספו יחד בקשר למאורע זה, בהיותם "עם חכם ונבון", ובידעם שמדובר אודות מאורע שהיה בעבר, ולא רק "בעבר" מבחינת מספר השנים, אלא גם מעמד ומצב שונה לגמרי מהמעמד ומצב שבהווה, ואף אל פי כן מתאספים הם יחד מרצונם הטוב, ובטוב לבב (מבלי הבט על הטירחא שבדבר).

ותיררה מזו:

משנה לשנה גדל והולך מספר המשתתפים בהתוועדות [הקשורה עם מאורע הנ"ל], ומובן

בפשטות שכאשר ישנה הוספה במספר בני-ישראל (בכמות) ישנה הוספה גם באיכות... והביאור בזה:

עצם העובדה שזכרון מאורע הנ"ל מהווה גורם משיכה לריבוי יהודים, מכמה וכמה חוגים שבישראל, שיבואו כולם להשתתף בהתוועדות זו, ובאופן שמספרם הולך וגדל משנה לשנה - הרי זה גופא הוכחה אמיתית שמאורע הנ"ל אינו נחלת העבר בלבד, אלא זהו ענין השייך להווה.

ובהקדים:

ישנם עניינים שמדי שנה בשנה נוסף בהם עוד יותר. היינו, לא זו בלבד שאינם נחלשים משנה לשנה, אלא אדרבה: משנה לשנה נוסף בהם עילוי גדול יותר, ולדוגמא: "יין ישן דעת זקנים נוחה הימנו" (מגילה טז, ב) וכיוצא-בזה.

'זרעו בחיים' הם ההוכחה לנצחיותו

זאת אומרת: כאשר רוצים לדעת אם המשך הזמן וריבוי השנים גורם חלישות בדבר, או אדרבה, שעל-ידי זה נוסף עילוי גדול יותר - הרי זה תלוי במהות העניין שאודותיו מדובר, ובמהותם של האנשים שאודותם מדובר.

ובנוגע לעניינינו:

כאשר מדובר אודות יום הילולא של צדיק שתפקידו ושליחותו והנהגתו בפועל היו, לסייע ולהוסיף חיות אצל כל אחד-ואחד מבני-ישראל, הן חיות רוחנית והן חיות גשמית. כידוע לכל - פעולותיו באופן דמסירת נפש (כאשר היו זקוקים להגיע למסירות נפש), כדי לסייע לכל יהודי בכל האופנים האפשריים, הן בעניינים רוחניים והן בעניינים גשמיים.

וחינך והדין את כל ההולכים בדרכיו באופן ד"זרעו בחיים", היינו, שגם הם יעסקו בהפצת "חיים" אמיתיים, הן ברוחניות והן בגשמיות, בכל מקום שידם מגעת, זאת אומרת, נוסף על עבודתם בעצמם יהיו הם "נרות להאיר", והנהגתם תהיה באופן ד"טופח על מנת להטפח", היינו, שפועלים על הזולת שגם הוא יאיר וישפיע על כל הנמצאים